

Juvenil **Andreu Sotorra**

Ha passat un àngel...

Desconcert. Sí. En principi, el lector d'aquesta novel·la se sentirà desconcertat. Sense saber si qui li parla és la veu del narrador o la veu de la protagonista. I ho fa en condicional. I encara se sentirà més desconcertat quan aquesta veu li digui que ja no és físicament en aquest món.

De fet, de la primera quinzena de pàgines, el relat arrencaria d'una manera molt més impactant si l'edició –després de barrallar-se aferrissadament amb l'autor, és clar– l'hagués deixat només en tres frases essencials: 1) "Em dic Lorena i podria tenir setze anys." 2) "Em dic Lorena i fa aproximadament un mes i mig que estic morta." 3) "Però més val que comenci pel principi. Un principi que he de situar en un punt que normalment és un punt i final: la mort. La meva mort."

Les divagacions del segon capítol sobre què pensarà el lector si llegeix en condicional i si detecta que qui parla és morta, semblen més teoria que no pas acció literària i tapen la bona literatura que vindrà després.

Però salvat aquest escull, la novel·la té molts atractius perquè, potser sense proposar-s'ho, barreja molts gèneres: la intriga, el sobrenatural *light*, el gòtic, el *buy-lling*, el maltractament de parella, la vida d'institut, una mica de gènere negre juvenil, l'espiritisme, investigació... I tots aquests ingredients van prenent forma, sobretot cap a la segona part del relat, en una estructura literària que és el valor principal d'aquesta nova obra de Pau Joan Hernández (Barcelona, 1967), autor i tra-

Pau Joan Hernández ens ofereix una novel·la narrada des del punt de vista d'una noia morta JOSEP LOSADA

ductor prolífic i un dels més llegits de les lletres catalanes de l'últim quart de segle, gràcies a algunes de les seves primeres novel·les, escrites i publicades a partir dels 18 anys.

L'autor s'ha encarat amb al gènere del més enllà, però no com a base del relat sinó com a recurs per explicar una història que, agafada directament, en clau únicament realista, hauria acabat sent costumista i excessivament *juvenil*. Ara no. Ara

s'apunta al gènere *crossover*, que més que una etiqueta és una opció de lectura tan legítima com qualsevol altra.

Emparada en la invisibilitat, la protagonista (Lorena) refà les circumstàncies de la seva mort, descobreix alguns secrets dels seus amics i professors i es convenç de la doble vida que amaga una societat amb un aparador fràgil de cara enfora i una cristalleria a punt de trencar-se en mil bocins de cara endins.

I tot això, ben travat, fent que un altre personatge que té aspiracions a mèdium se senti empesa a escriure la història de Lorena com si algú la hi dictés en el seu interior. Al final de la novel·la, a tots els personatges que havien estimat la jove Lorena en vida, quan la moto negra d'una enviada del més enllà, Rut, creua rabent pel seu davant, camí del més amunt, els sembla que han vist passar un àngel. I als lectors, també. *

Quan no te'n vas
 Autor: **Pau Joan Hernández**
 Editorial: **Edebé**
 Barcelona, 2011
 Pàgines: **194**
 Preu: **8,85 euros**
 A partir 15 anys

Ciència **David Bueno**

L'evolució, compendi d'ecologia i de complexitat

Evolució i complexitat
 Autors: **Jordi Bascompte i Bartolo Luque**
 Editorial: **Bromera Alzira**, 2011
 Pàgines: **232**
 Preu: **19 euros**

El 1925, l'assemblea legislativa de Tennessee va aprovar la *lleï Butler*, que prohibia l'ensenyament de la teoria de l'evolució arreu de l'Estat. Quatre mesos després, John T. Scopes va ser arrestat mentre impartia classes d'evolució en un institut. En el judici, que es va celebrar 65 anys després de la mort de Darwin, el jurat va deliberar només durant vuit minuts: va ser declarat culpable i condemnat a pagar una multa de 100 dòlars. Des d'aleshores ençà, la teoria de l'evolució ha crescut i s'ha consolidat amb l'apor-

tació de moltes dades, experiments i fets observables provinents de diverses disciplines científiques, com l'embriologia, la genètica, la biologia molecular, l'ecologia i la física. Això vol dir això que ja s'ha superat l'esperit fonamentalista que va propiciar la *lleï Butler*? Res més lluny de la realitat. El 1999, l'estat de Kansas va decidir eliminar qualsevol referència a l'edat de la Terra, la teoria de l'evolució o el Big Bang als programes de les escoles públiques. Per això és important continuar l'evolució des de tots els punts de vista científics.

Això és el que fan Jordi Bascompte, ecòleg, i Bartolo Luque, físic, a *Evolució i complexitat*, explicar de manera planera i extremadament rigorosa, amb multitud d'anècdotes en què els protagonistes són els grills, els cavalls o els mol·luscs, entre molts altres organismes, el fet de l'evolució, des del punt de vista de l'ecologia i dels sistemes complexos. Aprofitant la sinergia que neix dels seus camps d'expertesa respectius, integren dues grans visions de l'evolució que sovint es presenten enfrontades. D'una banda, la que em-

fatitza la contingència, els accidents congelats i la irreversibilitat, i determina una ciència eminentment històrica. De l'altra, la visió més racional, basada en la comprensió dels processos d'auto-organització semblants als d'altres sistemes físics allunyats de l'equilibri termodinàmic, i que determina una ciència estructuralista. El resultat és un llibre de fons sobre l'evolució diferent de la majoria dels que he llegit fins ara, ric i enriquidor, que contribueix que la visió del lector sobre el món faci un petit salt evolutiu. *